

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Högskolan Dalarna
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska.
Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet
<p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande.</p> <p>Underlagen visar att det finns en tillfredsställande lärarkompetens inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK). Många lärare är involverade om än på låg procent av heltid. Samtliga undervisande lärare är tillsvidare anställda och har genomgått högskolepedagogisk utbildning. De flesta av lärarna har många års erfarenhet av att undervisa inom högre utbildning, många har lärarexamen och flera av de disputerade lärarna har sin examen inom ett utbildningsvetenskapligt område. För inriktningen svenska är antalet disputerad personal i minsta laget med tanke på utbildningens volym. Likaså råder obalans mellan språkvetare och litteraturvetare respektive mellan språkdidaktiker och litteraturredaktörer, vilket medför att personalsituationen på kort sikt inte är tillfredsställande enligt bedömargruppen. Lärosätet visar dock att man är medvetna om personalsituationen och arbetar systematiskt med att rekrytera lärare och att stärka och behålla lärarkompetens. Bedömargruppen ser det som en styrka att en stor andel av lärarna har lärarexamen och egen erfarenhet av undervisning i ungdomsskolan. Genom nyrekryteringar och skolverksuppdrag stärks också den professionsinriktade kompetensen kontinuerligt. När kompetensen från utbildningens olika delar vägs samman så bedöms helheten som svagt men tillfredsställande. Det med förutsättningen att ovan nämnda rekryteringar för att stärka kompetensen inom svenska fullföljs.</p> <p>Det finns en tillfredsställande utbildningsmiljö. Lärosätet beskriver en omfattande forskningsmiljö för "utbildning och lärande" och intresserar sig särskilt för förskola, skola och utbildning. Exempel på professionsinriktning är Pedagogiskt utvecklingscentrum, forskarskolan för verksamma lärare, lärarutbildningsdagar och samverkan med handledare för den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Bedömargruppen uppfattar att det finns ett tillfredsställande nära samband mellan forskning och utbildning. Att lärarkollektivet till stora delar finns i en miljö där forskning pågår ser bedömarena som positivt. Till exempel har olika former av mötesplatser inrättats för att koppla forskning och utbildning närmare varandra. För inriktningen svenska finns en tillfredsställande vetenskaplig och professionsinriktad miljö. Lärarna är forskningsaktiva och deltar i den forskningsmiljö som byggts upp vid lärosätet i form av "mötesplatser", liksom i nationella ämnesdidaktiska nätverk, konferenser och olika samarbetsprojekt.</p>

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara inte tillfredsställande.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls så till vida att utbildningen möjliggör måluppfyllelse men den säkerställs inte. Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande att studenterna får både breda och djupa ämneskunskaper. De granskade självständiga arbetena visar dock att lärosätet inte säkerställer genom examination att studenterna når sådana kunskaper och färdigheter i slutet av sin utbildning.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inom UVK men säkerställs inte inom inriktningen svenska. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen, behandlas enligt bedömargruppen främst inom VFU. Kvalitativ och kvantitativ metod är något som studenterna möter genom kurser, exempelvis i form av en observationsuppgift i den inledande UVK-kursen. Ett utvecklingsområde som bedömargruppen identifierar är behovet av förstärkning av kompetens bland de undervisande lärarna i kvantitativ teori och metod. För inriktningen svenska är det otydligt för bedömargruppen vilka ämnesspecifika metoder som studenterna tränas i. Det även om lärosätet väljer litteratur med hänsyn till metoder i ämnes- och ämnesdidaktiska kurser. De självständiga arbetena visar också på brister i måluppfyllelsen eftersom de saknar vetenskapliga resonemang om metodval, eller så har studenten missuppfattat den beskrivna metoden alternativt inte tillämpat den. Genomgående är empirin grund och analyserna enkla. Bedömargruppen anser därför att lärosätet inte säkerställer att studenterna når denna del av målet. Däremot uppnår lärosätet den del av målet som rör relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Sammantaget anser bedömargruppen att utbildningen i sin helhet möjliggör måluppfyllelse men den säkerställs inte.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls inom UVK med det säkerställs inte inom inriktningen svenska. Måluppfyllelsen ska framför allt ske inom de ämnesdidaktiska kurserna som läses i termin 1 – 3. Ämneskurserna vid lärosätet ger studenterna flera möjligheter att utveckla förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera, men bedömargruppen menar att progressionen behöver bli tydligare. Det framgår inte hur lärosätet säkerställer att studenterna har utvecklat en sådan förmåga. Man kopplar målet starkt till det självständiga arbetet vilka visar på tydliga brister. Sammantaget anser bedömargruppen att utbildningen i sin helhet möjliggör måluppfyllelse men den säkerställs inte.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls inom UVK men säkerställs inte inom inriktningen svenska. Den senare hälften av UVK är integrerad med den verksamhetsförlagda delen (VFU) och avgör studentens utveckling av den didaktiska kompetensens vilket bidrar till måluppfyllelse. De kurser som beskrivs ska bygga vidare på och förena elev- respektive lärar- och ledarskapsperspektivet som sätts in i ett större socialt sammanhang. Till följd av den betydelse som läggs på VFU-kurserna vill bedömargruppen poängtera vikten av att se över hur alla studenters VFU-placeringar hanteras så att alla studenter får det stöd de behöver när VFU-platser ska anordnas. Bedömargruppen anser att utbildningen inte säkerställer studenternas färdighet och förmåga eftersom examinatorerna för VFU inte själva bedömer hur studenterna fungerar i undervisningssituationer. Sammantaget gör utbildningens utformning och genomförande

det möjligt för studenterna att få både breda och djupa ämnesdidaktiska kunskaper men de säkerställs inte.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls inom UVK men säkerställs inte inom inriktningen svenska. UVK bidrar till måluppfyllelse genom utarbetandet av nyckelkompetenser och erbjuder en god systematik för progression. De avslutande kurserna inom UVK bidrar till att säkerställa studenternas förmåga att utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt. Ämneskursernas utformning och upplägg ger möjlighet för studenterna att utveckla förmågan att planera och utveckla svenskundervisning och anpassa svenskundervisningen till olika elevers behov. Inom UVK förtjänar organiserandet av VFU med dess fokus på trepartssamtal och analyser av praktiska moment att lyftas som en styrka för att uppnå examensmålet. Tyvärr är inte examinationen av VFU tillfredställande för inriktningen svenska. Eftersom examinatorerna för VFU inte gör någon egen bedömning av studenterna i undervisningssituationer anser bedömaregruppen att måluppfyllelse inte säkerställs. Sammantaget anser därmed bedömaregruppen att utbildningen i sin helhet möjliggör måluppfyllelse men den säkerställs inte.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls bland annat genom att en viktig utgångspunkt för målet är det som lärosätet kallar dubbelt normperspektiv. Det betyder att läraryrkets värderelaterade dimensioner ska vila på normativ grund, till exempel mänskliga rättigheter och barnkonventionen. I självvärderingen beskrivs detta som ett förhållningssätt på två nivåer – en normativ nivå och en normkritisk metanivå. Detta betraktar bedömaregruppen som en styrka och kvalitetssäkring av målet. Även om de värderelaterade dimensionerna ska finnas närvarande under hela utbildningen är det framför allt under UVK-kurserna och VFU som studenterna förväntas utveckla den här nyckelkompetensen och nå examensmålet. Ett utvecklingsområde som bedömarna identifierar i relation till målet är att på ett tydligare sätt säkerställa hur momenten bedöms och dokumenteras.

Lärosätet beskriver hur utbildningen kopplar begreppet jämställdhet till maktbegreppet och hur dessa begrepp tas upp och behandlas i flera olika UVK-kurser såsom exempelvis i kursen *Skolväsendets historia och samhällsuppdrag* där det bland annat sker en introduktion av vetenskapliga begrepp som genus, etnicitet och klass till frågan om genusperspektiv i skolan. I självvärderingen betonas att lärosätet har ett bredare perspektiv på jämställdhet än bara jämställdhet mellan kvinnor och män. Bedömarna uppfattar således att lärosätet behöver förtydliga jämställdhetsaspekter med avseende på kön i utbildningen. Det framgår inte heller om jämställdhetsperspektivet beaktas under de verksamhetsförlagda kurserna. Det är viktigt för att studenterna ska kunna beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den egna pedagogiska verksamheten. Sammantaget beaktas jämställdhetsperspektivet i utbildningens innehåll, utformning och genomförande, men det finns utvecklingsmöjligheter.

Lärosätet bedriver ett stort och systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete, både för utbildningen i sin helhet och på kursnivå. Huvuddelen av ämneslärarutbildningens arbete med uppföljning, åtgärder och återkoppling sker inom det som i benämns som operativt kvalitetsarbete på flera nivåer. Kvalitetsarbetet utgör i många fall grund för diskussioner inom arbetslag. Det fungerar i sin tur som ett underlag för att förbättra undervisningen och på ett bättre sätt synliggöra utbildningens olika delar för studenterna. Bedömaregruppen tycker att det är ett bra sätt att omsätta lärosätets kvalitetsarbete till praktiska åtgärder. Åtgärder som gjorts för att motverka andelen avhopp är att redan från början

förtydliga att utbildningen förutsätter heltidsstudier. Detta anser bedömargruppen är en viktig åtgärd för att ge studenterna tillräcklig information om vad högre studier ställer för krav. Under hösten 2018 pågår en uppföljning och genomlysning av programmets avhopp med hjälp från utbildnings- och forskningskansliet vid lärosätet, vilket bedömargruppen ser som ett prioriterat arbete. Studenterna bedöms ha goda möjligheter att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

I kurserna finns "kurslag", vilket innebär att studentrepresentanter träffar den kursansvariga läraren i mitten av kursen. Undervisande lärare finns tillgängliga i samband med undervisningen via nätet. Bedömargruppen finner det som särskilt viktigt att så sker eftersom distansutbildning ställer särskilda krav på tillgänglighet och synlighet av undervisande lärare. Lärosätet bör komplettera det studentinflytande som finns i programmets kurser med något på programnivå, eftersom programmet har saknat ett etablerat forum för detta. Ett viktigt utvecklingsområde är därför att lärosätet noga följer om studentrepresentationen i de olika organen säkerställs. För svensk lärarutbildningen har studenterna har olika möjligheter, både formella och informella, att påverka sina studier, men utvecklingsmöjligheter finns således på programnivå. Bedömargruppen anser därmed att studenterna har inflytande över utbildningen.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap för att arbeta i en skola och i ett samhälle i förändring. Det finns en väl utvecklad samverkan med arbetslivet och med Skolverket, och ett kontinuerligt erfarenhetsutbyte mellan utbildningens lärare och verksamma lärare i ungdomsskolan. Allt samarbete med det omkringliggande samhället bygger på idén att utveckla ny kunskap genom att knyta samman verksamheterna i skola och akademi samt arbetsliv och utbildning under hela yrkeslivet. Bedömargruppen finner det samarbete som lärosätet har byggt upp som såväl relevant som kvalitetshöjande för utbildningen. Det finns en nära samverkan med skolhuvudmännen i Dalaregionen. Det anordnas även forskningscirklar där lärare från en eller flera skolor samarbetar med en forskare vid lärosätet under en sammanhängande period utifrån en verksamhetsiniterad problemställning.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Utifrån lärartablerna framgår det att kurserna som ligger inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) involverar många lärare på förhållandevis låg procent av heltidstjänst. Många av lärarna med låg tjänstgöringsgrad är också ämnesdidaktiker. Detta framstår för bedömarna som ett försök till att integrera UVK-kurserna med ämneskurserna, vilket i självvärderingen uttrycks som att det leder till

ett konstruktivt samarbete över ämnesgränserna. Ett utvecklingsområde är enligt bedömargruppen att tydliggöra UVK:s roll i relation till de olika ämnena.

Samtliga fast anställda undervisande lärare har enligt självvärderingen och intervjuer genomgått högskolepedagogisk utbildning. De flesta av lärarna har många års erfarenhet av att undervisa inom högre utbildning, många har lärarexamen och flera av de disputerade lärarna har sin examen inom ett utbildningsvetenskapligt område. Ett utvecklingsområde som bedömargruppen har identifierat utifrån självvärderingen och intervjuerna är hur lärosätet säkerställer VFU-handledarnas kompetens. Som ett led i detta finner bedömargruppen att rutiner bör eftersträvas så att samtliga VFU-handledare genomgår de träffar som anordnas med handledarna inför mottagandet av studenter.

Samtliga lärare inom UVK har enligt självvärderingen och intervjuerna egen tid för forskning och kompetensutveckling i sina tjänster, även om det för vissa lärare sker i mindre omfattning. Bedömargruppen anser att det är ett viktigt utvecklingsområde för lärosätet att säkerställa rutiner som möjliggör kompetensutveckling för de undervisande lärarna.

I självvärderingen och intervjuerna framkommer det att lärarutbildningens ledningsgrupp sedan 2014 har satsat på att systematiskt stärka lärarkårens kompetens inom vissa prioriterade områden, så som bedömning och betygsättning, utvärdering och utvecklingsarbete, samt utveckling av digital och ämnesdidaktisk kompetens. Detta genomförs i form av kollegialt lärande där grupper om tre till åtta lärare har fått ett särskilt uppdrag att läsa in sig på tidigare forskning och utvecklingsarbete inom respektive kompetensområde. Utifrån dessa kunskapssammanställningar konstrueras sedan förslag på hur programmets kurser kan skapa bra förutsättningar för studenterna. Bedömargruppen anser att detta utvecklingsarbete är lovvärt och utgör en bra grund för fortsatt förstärkning av utbildningens kvalitet.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Lärosätet beskriver en omfattande forskningsmiljö för det som i självvärderingen kallas *utbildning och lärande* och intresserar sig särskilt för förskola, skola och utbildning. I självvärderingen redovisas hur lärosätet genom strategiska satsningar har utvecklat den utbildningsvetenskapliga forskningsverksamheten. Bedömargruppen anser att denna satsning är både genomtänkt och långsiktig.

I självvärderingen nämns flera exempel på projekt och aktiviteter som bidrar till en professionsinriktad miljö, så som ett pedagogiskt utvecklingscentrum, en forskarskola för verksamma lärare, lärarutbildningsdagar och samverkan med handledare för den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Bedömargruppen uppfattar även att organisationen inbjuder till skolnära forskning med mångvetenskapliga ansatser och att de resurser som läggs på forskarutbildning, bidrar positivt till den vetenskapliga förankringen inom UVK-kurserna.

Eftersom utbildningen är en nätbaserad distansutbildning hade bedömarna önskat ett mer konkret resonemang i självvärderingen om de utmaningar och styrkor som finns med nätbaserad utbildning. Vid intervjuerna redogjorde dock lärosätet för detta och bedömargruppen fick en bättre helhetsbild av hur upplägget av denna distansutbildning ser ut. Ett initiativ för att möta eventuella utmaningar med

en nätbaserad utbildning är att lärarstudenter samt högskolans och skolans lärare möts i trepartssamtal via en digital lärplattform, för att kontinuerligt diskutera och utvärdera studenternas utbildning och utveckling. Tack vare den tekniken anser bedömaregruppen att rimliga förutsättningar finns för att samverka om studenternas utbildning ska fungera tillfredsställande.

Ett viktigt utvecklingsområde som bedömarna uppmärksammat är hur lärosätet kvalitetssäkrar samverkan mellan studenter i en nätutbildning. I självvärderingen saknas ett resonemang om hur detta konkretiseras, men vid intervjuerna redovisades flera former och metoder för hur de undervisande lärarna kan stödja studenterna i deras samverkan. Bedömaregruppen anser att rutiner för dessa frågor kan synliggöras på ett tydligare sätt för studenterna.

Utifrån självvärderingen och intervjuerna anser bedömaregruppen att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Att lärarkollektivet till stora delar finns i en miljö där forskning pågår ser bedömarna som positivt. Till exempel har olika former av mötesplatser inrättats för att koppla forskning och utbildning närmare varandra. Av de kollegiala mötesplatser som beskrivs i självvärderingen är de flesta ämnesdidaktiskt inriktade och bara en bedöms ha en närmare koppling till UVK, vilket bedömaregruppen ser som ett utvecklingsområde för att ytterligare stärka UKV: s roll inom utbildningen. De kollegiala mötesplatserna behöver nödvändigtvis inte bli fler, utan snarare bör mötesplatsen med en specifik och tydlig koppling till UVK få den uppmärksamhet och relevans som anses tillräckligt för att kunna garantera kvaliteten inom UVK.

En viktig del av utbildningsmiljön är VFU och för att säkerställa att ämneslärarstudenter erbjuds en utbildningsmiljö där lärosäte och VFU-skola bildar en sammanhållen enhet under utbildningens alla delar (ämnesstudier, UVK och VFU), har lärosätet valt att integrera UVK och VFU-kurser med varandra. Lärare till dessa kurser hämtas enligt självvärderingen från de olika ämnesavdelningarna och fungerar som en brygga mellan utbildningens olika delar. Bedömarnas uppfattning är att detta fungerar tillfredsställande och bidrar till studenternas möjligheter att se utbildningen som en helhet. Samtidigt betonar bedömaregruppen att arbetet med ökad integration av utbildningens olika delar måste fortsätta och utvecklas ytterligare.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

För att säkerställa att alla ämneslärarstudenter som tar examen vid lärosätet faktiskt uppnår examensmålen pågår ett kontinuerligt utvärderings- och utvecklingsarbete som beskrivs i självvärderingen och intervjuerna. Lärosätet har därför utvecklat en särskild metod där examensmålen kopplas till ett antal nyckelkompetenser. Nyckelkompetenserna består av ett antal kompetenser som bedöms vara särskilt viktiga för läraryrket som studenterna förväntas utveckla under utbildningen. Progressionen mot examensmålen systematiseras utifrån att lärandemålen i varje kurs knyts till en eller flera av dessa nyckelkompetenser.

Lärosätet har som ett led i att öka tydligheten och transparensen i utbildningen utarbetat en förtydligande modell med ett begränsat antal nyckelkompetenser som ligger till grund för strukturen för utbildningen, vilket redovisas i självvärderingen. Förutom de nationella examensmålen har lärosätet dessutom valt att profilera utbildningen genom ytterligare mål som handlar om digitalisering, internationalisering och globalisering.

Bedömaregruppen anser att modellen utgör ett tillfredsställande underlag för de olika kursernas utformning och upplägg, vilket också säkerställer att det finns en progression fram mot det slutliga examensmålet. Styrkan med modellen, som bedömaregruppen uppfattar den, är att den säkerställer att studenterna får möjlighet att utveckla alla nyckelkompetenser under utbildningen. Genom det integrerade synsättet utgör ämnesstudier, utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) en helhet för att utbilda kompetenta lärare, vilket bedömaregruppen uppfattar som positivt.

Det finns enligt bedömaregruppen en tydlig progression i utbildningen gällande vetenskapsteori fram till examensarbetet. Undervisningen innehåller dessutom enligt bedömaregruppen moment som gör det möjligt att utveckla kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Kvalitativ och kvantitativ metod är något som studenterna möter på olika sätt genom utbildningen, inte minst genom kursen *Vetenskapsteori och utbildningsvetenskaplig forskning* men också i andra kurser så som i den inledande UVK-kursen där studenterna genomför en observationsuppgift. Trots att innehållet i kvantitativ teori och metod i kurserna beskrivs i självvärderingen och intervjuerna, gör bedömaregruppen bedömningen att förstärkningar av kompetens bland de undervisande lärarna behöver göras av de delar som behandlar kvantitativ teori och metod. Detta är således ett utvecklingsområde.

Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen behandlas främst inom VFU, enligt bedömaregruppen. Lärosätet betonar ambitionen att skapa en utbildning där dessa två perspektiv och relationen dem emellan finns närvarande under hela utbildningen. Bland de undervisningsformer som bejakar den här ambitionen till integrering nämns obligatoriska fältstudier inom samtliga delar av utbildningen. De verksamhetsförlagda studierna har obligatoriska seminarier där studenternas erfarenheter från VFU och den egna undervisningen analyseras och tas upp till diskussion. Detta sker i relation till de teoretiska och vetenskapliga perspektiv som behandlats under de föregående ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga kurserna. Bedömaregruppen anser att det sätt lärosätet arbetar på för att åstadkomma en integration mellan utbildningens olika delar, är positivt och en styrka i utbildningen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Att tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat kopplas starkt till det självständiga arbetet som skrivs inom ämnena, vilket bedömargruppen anser är ett rimligt sätt att ta sig an examensmålet.

En stor del av undervisningen som berör examensmålet sker i de ämnesdidaktiska kurserna, där studenterna får möjligheter att fördjupa förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat i progression, samt utveckla yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

I självvärderingen beskrivs hur studentens förmåga att tillämpa didaktik, ämnesdidaktik och metodik utvecklas i utbildningens tre delar, det vill säga UVK, VFU och ämneskurser. Examensmålet är även kopplat till nyckelkompetensen "Didaktisk kompetens", som ingår i den matris som lärosätet utvecklat för att organisera utbildningarna, vilket bedömargruppen ser som positivt för att skapa struktur och för att tydligt förankra innehållet, samt skapa en god progression under utbildningen. Studenten förväntas här först visa kunskaper i didaktik, ämnesdidaktik inklusive metodik samt visa kännedom om vuxnas lärande, för att därefter kunna praktisera och tillämpa didaktik, ämnesdidaktik inklusive metodik. I den integrerade UVK/VFU-kursen *Didaktik och ledarskap* tränas studenten bland annat i att göra didaktiska val utifrån lokala och nationella styrdokument och att omformulera ett ämnesinnehåll till en undervisningssituation. Detta ser bedömargruppen som ett tydligt exempel på hur studenterna arbetar med målet i utbildningen.

VFU är av stor betydelse för studentens möjligheter att utveckla förmågan kopplad till målet. Vid intervjuerna framkom det studenterna har möjlighet att genomföra VFU på sin hemort. Som en följd av detta har lärosätet utarbetat en modell för bedömning och säkring av de VFU-relaterade kursmålen i tre steg: före, under och efter VFU-perioden. Även om lärosätet formellt är ansvarigt för att anordna VFU-placeringar har det framkommit att det kan finnas svårigheter för studenter att få det stöd de behöver med detta. Bedömargruppen vill poängtera vikten av att se över hur alla studenters VFU-placeringar hanteras så att alla studenter får det stöd de behöver när VFU-platser ska anordnas.

Vid intervjuerna framkom det att studenternas förmåga att välja innehåll och planera kommande undervisning inför varje VFU dokumenteras och under VFU bedöms deras förmågor fortlöpande av den ansvariga VFU-handledaren med utgångspunkt i kursens betygskriterier. Det sker genom muntliga och skriftliga redovisningar samt genom reflektioner som studenterna genomför i samband med de uppföljande VFU-seminarierna som leds av lärosätets seminarieledare under VFU-perioden.

Efter halva VFU-perioden genomförs ett utvecklingssamtal i form av trepartssamtal där studenten, VFU-handledaren och seminarieledaren träffas via lärplattformen, för att följa upp studentens måluppfyllelse. Inför detta trepartssamtal skriver studenterna en självvärdering där de värderar sin egen utveckling i relation till kursens mål. Med utgångspunkt i denna och VFU-handledarens egen bedömning diskuteras sedan vilka lärandemål studenterna behöver fokusera på under resterande

del av kursen samt på vilket sätt VFU-handledaren och seminarieledaren tillsammans kan stödja studenterna i måluppfyllelsen. Senast vid detta samtal ska studenterna meddelas om risken att underkännas och en plan ska göras upp för vilka kursmål som ska tränas specifikt på.

Bedömargruppen får uppfattningen att studenterna förväntas ta ett stort eget ansvar för sin egen individuella progression mot examensmålet under VFU. Bedömargruppen vill därför påtala vikten av att lärosätet erbjuder adekvat stöd till studenterna för att de ska kunna hantera det stora ansvar som läggs på dem för sin egen professionsutveckling inom VFU. Bedömargruppen anser därför att ett utvecklingsområde för lärosätet är att utveckla ytterligare rutiner för att dokumentera studenternas progression i förhållande till målet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Även detta examensmål är på lärosätet kopplat till den specifika nyckelkompetensen "Didaktisk kompetens": Här ingår de specifika kunskaper och förmågor som de blivande lärarna förväntas utveckla för att på vetenskaplig grund kunna leda och ansvara för sin egen pedagogiska verksamhet.

I självvärderingen framhålls att kurserna *Sociala relationer, konflikter och makt, Bedömning och betygsättning* och *Utvärdering och utvecklingsarbete* är viktiga för studenternas möjligheter att uppnå examensmålet. Enligt självvärderingen bygger kurserna vidare på och förenar det elev- respektive lärar- och ledarskapsperspektiv som studenterna tagit del av tidigare under utbildningen och placeras in i ett större socialt sammanhang. Studenterna ska här utveckla en teoretisk och kritisk grund för ökad förståelse av de sociala relationernas komplexa karaktär. De ska även utveckla en ökad beredskap för att som pedagogisk ledare kunna hantera konflikter som kan uppstå i olika situationer.

Bedömarna ser att progressionen från utbildningens första del är betryggande för att studenternas fördjupade kunskaper om bedömning och betygsättning av elevers lärande ska utvecklas och för att de ska kunna utvärdera och utveckla den egna undervisningen. Bedömargruppen instämmer även i lärosätets syn på att de kurserna säkerställer studenternas förmåga att utvärdera och utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten i övrigt.

Bedömargruppen är av uppfattningen att utbildningen inom UVK, genom utarbetandet av nyckelkompetenser, erbjuder en god systematik för progression i förhållande till målet. Likaså förtjänar organiserandet av VFU med dess fokus på trepartssamtal och analyser av praktiska moment att lyftas som en styrka för att uppnå examensmålet. Bedömargruppen vill dock återigen beröra risken som finns kopplad till att studenterna själva förväntas ta ett stort ansvar för sin VFU och den övergripande progressionen i förhållande till examensmålet. Bedömargruppen menar därför att det finns ett behov av mer utvecklade rutiner för att dokumentera studenternas progression under VFU i förhållande till examensmålet.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt
Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det*

pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

I självvärderingen framkommer det att en central utgångspunkt i förhållande till examensmålet är den nyckelkompetens lärosätet valt att kalla "Läraryrkets värderelaterade dimensioner". Här beskrivs hur studenterna i utbildningen ska ha möjlighet att utveckla en förmåga att anlägga olika perspektiv på normer och förhållningssätt. Lärosätet använder begreppet "dubbelt normperspektiv", vilket betyder att läraryrkets värderelaterade dimensioner ska vila på normativ grund, så som mänskliga rättigheter och barnkonventionen. Dessutom ska den grunden och samhällets övriga normer, samtidigt kunna utsättas för kritisk granskning. I självvärderingen beskrivs detta som ett förhållningssätt på två nivåer – en normativ nivå och en normkritisk metanivå, samt en förmåga att växla däremellan. Med tillgång till språkliga verktyg i form av teorier och begrepp ska studenterna stödjas i att utveckla dessa strategier. Enligt självvärderingen och intervjuerna ska studenterna på så sätt få hjälp att upprätta och upprätthålla ett sådant dubbelt normperspektiv under sina studier och vidare in i den framtida yrkespraktiken. Detta ser bedömargruppen som en styrka i utbildningen.

I självvärderingen framkommer också att centrala begrepp som fördjupas och problematiseras återkommande genom utbildningen är demokrati, makt, normer och värden samt kultur och identitet. Självvärderingen ger exempel på kurser som problematiserar och fördjupar begreppen, som kursen *Skolväsendets historia och samhällsuppdrag*. Där introduceras studenterna till skolans styrning, dubbla uppdrag och de utbildningspolitiska och utbildningsfilosofiska ställningstaganden och begrepp som ligger till grund för lärares yrkesetik. I den efterföljande kursen *Didaktik och ledarskap* tränas studenterna att i sitt ledarskap aktivt verka för skolans värdegrund. Studenterna ska här förstå vad det innebär att arbeta i en målstyrd skola och lärarens uppdrag att medvetet välja innehåll och arbetsformer i förhållande till de lokala och nationella styrdokumenterna.

Även i kurserna *Sociala relationer, konflikter och makt* och *Utveckling och lärande* tränas och examineras studenterna i ämnesinnehåll med relevans för det specifika målet. Även om de värderelaterade dimensionerna ska finnas närvarande under hela utbildningen är det framför allt under UVK-kurserna och VFU som studenterna förväntas utveckla nyckelkompetensen och nå examensmålet. Utifrån de exempel som lärosätet ger anser bedömargruppen att utbildningen möjliggör och säkerställer målet på ett adekvat sätt och att målet löper som en "röd tråd" genom utbildningen med en tydlig tanke om progression kopplat till utbildningens nyckelkompetenser. Ett utvecklingsområde som bedömarna identifierar i relation till detta mål är att på ett tydligare sätt säkerställa hur dessa moment bedöms och dokumenteras.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I självvärderingen betonas att lärosätet har ett bredare perspektiv på jämställdhet än enbart jämställdhet mellan kvinnor och män. Bedömarna uppfattar dock att det inte görs någon tydlig skillnad mellan jämställdhet (mellan kvinnor och män) och jämlikhet. I självvärderingen beskrivs hur utbildningen kopplar begreppet jämställdhet till maktbegreppet och hur dessa begrepp behandlas i flera olika UVK-kurser.

Kurser som direkt behandlar frågor om kön och makt i relation till pedagogisk verksamhet är till att börja med *Skolväsendets historia och samhällsuppdrag*. Här sker en introduktion av vetenskapliga begrepp som genus, etnicitet och klass till frågan om genusperspektiv i skolan och de grundläggande värden som uttrycks i skolans läroplaner samt i FN:s barnkonvention. I kursen *Utveckling och lärande* följs jämställdhetsperspektivet upp som del av olika didaktiska och teoretiska perspektiv på ungdomars sociala och emotionella utveckling, liksom ungdomars uppväxtvillkor. *Sociala relationer, konflikter och makt* är den kurs som tydligast behandlar de grundläggande demokratiska värderingarna och olika jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Kursen innehåller litteratur, men även seminarier, om lärares yrkesetik och samtal om makt samt ledar- och lärarskap i "svåra elevmiljöer". Även kursen *Bedömning och betygssättning* behandlar området, exempelvis vad det kan tänkas bero på att flickor generellt sett är mer framgångsrika i skolan.

Lärosätet uppger i självvärderingen samt vid intervjuerna att utbildningen behöver bli bättre på att mer systematiskt lyfta upp jämställdhetsperspektivet, men lämnar inga konkreta förslag på hur det skulle kunna genomföras. Därför identifierar bedömargruppen detta som ett utvecklingsområde för lärosätets fortsatta kvalitetsarbete. En rekommendation är att säkerställa att en god integration sker mellan kurserna inom UVK respektive ämnena som behandlar jämställdhet. Bedömargruppen anser att lärosätet fortsatt behöver arbeta med att förtydliga jämställdhetsaspekter med avseende på kön i utbildningen och där ett sätt kan vara att utveckla lämpliga bedömningskriterier för det.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Huvuddelen av ämnesläroplanens arbete med uppföljning, åtgärder och återkoppling sker inom det som självvärderingen kallar operativt kvalitetsarbete. Det betyder det ständigt pågående arbete som sker för att kontinuerligt kvalitetssäkra och kvalitetsutveckla utbildningen och dess förutsättningar. Detta kvalitetsarbete sker enligt självvärderingen på flera olika nivåer – från kursnivå till lärosätetsnivå. Vid intervjuerna framkom att kvalitetsarbetet i många fall ligger som grund för diskussioner inom arbetslagen. Det fungerar som ett underlag för att förbättra undervisningen och på ett bättre sätt synliggöra utbildningens olika delar för studenterna, vilket av bedömargruppen bedöms som ett bra sätt att utnyttja lärosätets kvalitetsarbete i praktiska åtgärder.

Studenterna genomför en programvärdering direkt efter att den sista kursen är avslutad. Frågorna i studentenkäten utgår från nyckelkompetenserna och studenterna får värdera hur väl utbildningens olika delar har gett dem förutsättningar att utveckla dessa kompetenser (innehåll och arbetsformer). Studenterna får även möjlighet att värdera och kommentera hur väl programmets examinationsformer svarar mot nyckelkompetenserna. Eftersom ämnesläroplanprogrammet har antagning både höst- och vårtermin genomförs programvärderingen två gånger per år. Det tycker bedömargruppen är ett positivt sätt att nära följa de problem, men också möjligheter, som följer av lärosätets val att organisera utbildningen.

Resultaten från programvärderingarna sammanställs och redovisas i den verksamhetsberättelse som skrivs i februari och sedan ligger till grund för nästkommande års verksamhetscykel där nödvändig kurs- och programutveckling beskrivs. Bedömargruppen finner detta sätt att genomföra

utvärderingar kopplade till utbildningens nyckelkompetenser som lovvärt, eftersom det skapar en tydlig struktur för hur utbildningen organiseras och utvecklas.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet genomför systematiskt analys av avhopp och beskriver i självvärderingen en del av de åtgärder som har satts in för att motverka avhopp framför allt när det gäller avhopp som eventuellt kan relateras till att utbildningen är nätbaserad och sker på distans. Analyser av studentgenomströmningen visar att de flesta avhopp sker tidigt i utbildningen, vanligtvis under det första läsåret och i många fall beror på att studenterna redan arbetar (inte sällan som obehörig lärarvikarie), så att de inte kan ägna sig åt heltidsstudier. Bristande studiemotivation eller att studenterna är osäkra i sitt yrkesval är andra orsaker som anges. Denna bild framkommer också vid lärosätetsintervjuerna.

Analyser som redovisas i självvärderingen visar att de som gör studieavbrott längre fram i sina studier tenderar att komma tillbaka efter en eller ett par terminer. Åtgärder som vidtagits för att motverka andelen avhopp är att förtydliga redan från början att utbildningen förutsätter heltidsstudier. Detta anser bedömargruppen är en viktig åtgärd för att ge studenterna tillräcklig information om vad högre studier ställer för krav. Under hösten 2018 pågår en uppföljning och genomlysning av programmets avhopp med hjälp från utbildnings- och forskningskansliet vid lärosätet, vilket bedömargruppen ser som ett viktigt arbete för att verka för att studenterna genomför sin utbildning inom planerad studietid. En rekommendation är att involvera studenter från olika program i detta utvecklingsarbete samt att arbeta med konsekvensanalyser av nätbaserad utbildning på kvalitativ nivå.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

I självvärderingen framkommer det att studentinflytandet som finns i programmets kurser behöver kompletteras med något på programnivå, eftersom programmet saknar ett etablerat forum för detta. Den synpunkten instämmer bedömargruppen i. Vid starten av de nya ämneslärarprogrammen höstterminen 2018 initierades därför enligt självvärderingen nya rutiner för studentinflytande på ämneslärarprogrammet med ett studentprogramråd. Där skulle studenterna få möjlighet att påverka utbildningen under pågående studier. Detta skulle komplettera den mer formella representationen av studenter i olika beslutande organ. Tanken är att ha återkommande möten, minst en gång per termin när studentrepresentanter möter programledningen för att diskutera frågor som studenterna väckt. Dessa möten ska kompletteras med att studentrepresentanter inbjuds att delta i någon del av de återkommande programmötena. Bedömargruppen anser att det här sättet att organisera studentinflytandet på ser lovande ut för att möjliggöra att studenter tar en aktiv roll i utvecklingsarbetet. Efter intervjuerna återstår ändå vissa frågetecken om satsningen fallit väl ut. Ett viktigt utvecklingsområde är därför att lärosätet noga följer upp resultatet av förändringarna och ser över huruvida studentrepresentationen i de olika organen säkerställs och bibehålls med de nya rutinerna och studentprogramrådet.

I självvärderingen beskrivs att det i kurserna finns "kurslag", vilket innebär att studentrepresentanterna träffar den kursansvariga läraren i mitten av kursen. Detta ser bedömargruppen som positivt för att ge studenter ytterligare möjligheter att aktivt delta i utvecklingsarbetet i utbildningen.

Undervisande lärare finns enligt självvärderingen och intervjuerna tillgängliga för studenterna i samband med undervisningen via nätet. Bedömargruppen anser att detta är särskilt viktigt att säkerställa, eftersom distansutbildning ställer särskilda krav på tillgänglighet och synlighet av undervisande lärare. Den öppenheten och tillgängligheten är något som utnyttjas regelbundet och som uppskattas av studenterna, enligt de utvärderingar som lärosätet genomfört. Även bedömargruppen ser detta som positivt och som något som ytterligare bidrar till utbildningens kvalitet.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Läro- och lärutbildningen vid lärosätet kännetecknas enligt självvärderingen av en väletablerad och nära samverkan med skolhuvudmännen i Dalaregionen. Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna är navet i den samverkan, och byggdes upp tillsammans med kommunerna i Dalarna med omnejd på 1990-talet under devisen "läro- och lärutbildning som skolutveckling". Samverkan var ursprungligen fokuserad på läro- och lärstudenternas verksamhetsförlagda utbildning. VFU är fortfarande den bärande basen i samarbetet och bidrar även till att göra utbildningen användbar och för att förbereda studenterna för det kommande yrkeslivet. Genom att läro- och lärutbildningens behov av praktiska forskning och ett starkare professionsperspektiv har ökat, liksom huvudmännens behov av skolutveckling, har även samverkan kommit att omfatta flera gemensamt drivna och finansierade aktiviteter och projekt. Samarbetet består i dag bland annat av ämnesdidaktiska nätverk där respektive ämnesavdelning vid lärosätet bjuder in verksamma lärare och VFU-handledare i regionen, för att diskutera ämnesdidaktiska frågor under en kvällsträff. Bedömargruppen uppfattar samarbetet som välfungerande och som ett positivt bidrag till utbildningen. Bedömargruppen vill därför särskilt lyfta fram vikten av att detta samarbete behålls, och om möjligt ytterligare fördjupas för att kunna garantera långsiktighet.

Lärosätet ger fler exempel på samverkan, så som forskningscirklar där lärare från en eller flera skolor samarbetar med en forskare vid lärosätet och en magisterutbildning där verksamma lärare och rektorer kan bygga på sin grundutbildning och meritera sig för vidare forskarstudier. Allt samarbete bygger på idén att utveckla ny kunskap genom att knyta samman verksamheterna i skola och akademi samt arbetsliv och utbildning under hela yrkeslivet. Bedömargruppen anser att samarbetet som lärosätet byggt upp är både relevant och kvalitetshöjande för utbildningen. Det finns en långsiktighet och genomarbetad tanke om på vilket sätt studenterna kan få en kreativ och livskraftig samverkan mellan lärosätet och den omkringliggande regionen. Ett utvecklingsområde som bedömare vill uppmärksamma är hur studenter som befinner sig långt utanför regionen i ökande utsträckning kan få ta del av de samarbeten som främst har en mer regional förankring.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna**Bedömning med motivering: Tillfredsställande**

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Underlagen visar att det finns en tillfredsställande lärarkompetens. Många lärare är involverade i den utbildningsvetenskapliga kärnan om än på låg procent av heltid. Samtliga fast anställda undervisande lärare har enligt självvärderingen och vad som framkommer vid intervjuerna genomgått högskolepedagogisk utbildning. De flesta av lärarna har många års erfarenhet av att undervisa inom högre utbildning, många har lärarexamen och flera av de disputerade lärarna har sin examen inom ett utbildningsvetenskapligt område.

Det finns en tillfredsställande utbildningsmiljö. Lärosätet beskriver en omfattande forskningsmiljö för det som i självvärderingen kallas utbildning och lärande och intresserar sig särskilt för förskola, skola och utbildning. Exempel på professionsinriktning som nämns i självvärderingen är Pedagogiskt utvecklingscentrum, forskarskolan för verksamma lärare, lärarutbildningsdagar och samverkan med handledare för den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Bedömargruppen uppfattar att det finns ett tillfredsställande nära samband mellan forskning och utbildning. Att lärarkollektivet till stora delar finns i en miljö där forskning pågår ser bedömarna som positivt. Till exempel har olika former av mötesplatser inrättats för att koppla forskning och utbildning närmare varandra.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen, behandlas enligt bedömargruppen främst inom VFU. Bedömargruppen uppfattar lärosätets ansträngningar med att få till en integration mellan utbildningens olika delar samt att få till en fördjupning som lovvärda. Kvalitativ och kvantitativ metod är något som studenterna möter genom kurser, exempelvis i form av en observationsuppgift i den inledande UVK-kursen. Ett utvecklingsområde som bedömargruppen identifierar är behovet av förstärkning av kompetens bland de undervisande lärarna i kvantitativ teori och metod.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Måluppfyllelsen ska dock främst ske inom de ämnesdidaktiska kurserna som läses i termin 1 - 3. Beskrivningen av måluppfyllelsen i de ämnesdidaktiska kurserna visar enligt bedömargruppen hur lärosätet möjliggör för studenterna att utveckla kunskap också i relation till målet. Här finns det en tydligt framskriven progression i utbildningen, enligt bedömargruppen. Lärosätet kopplar detta mål också starkt till examensarbetet.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. I självvärderingen framhålls att den senare hälften av den utbildningsvetenskapliga kärnan som är integrerad med den verksamhetsförlagda delen, avgör studentens utveckling av den didaktiska kompetensens måluppfyllelse. De kurser som beskrivs ska bygga vidare på och förena elev- respektive lärar- och ledarskapsperspektivet som sätts in i ett större socialt sammanhang. Till följd av den betydelse som

läggs på VFU-kurserna vill bedömggruppen poängtera vikten av att se över hur alla studenters VFU-placeringar hanteras så att alla studenter får det stöd de behöver när VFU-platser ska anordnas.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Utbildningen inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, genom utarbetandet av nyckelkompetenser, erbjuder en god systematik för progression och uppnående av målet. Likaså förtjänar organiserandet av VFU med dess fokus på trepartssamtal och analyser av praktiska moment att lyftas som en styrka för att uppnå examensmålet. De avslutande kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan säkerställer studenternas förmåga att utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppnås. Utifrån de exempel som lärosätet ger anser bedömggruppen att målet löper som en "röd tråd" genom utbildningen med en tydlig tanke om progression som är kopplad till utbildningens nyckelkompetenser. Ett utvecklingsområde som bedömnarna identifierar i relation till detta mål är att på ett tydligare sätt säkerställa hur dessa moment bedöms och dokumenteras.

Lärosätet beskriver hur utbildningen kopplar begreppet jämställdhet till maktbegreppet och hur dessa begrepp tas upp och behandlas i flera olika UVK-kurser. Vetenskapliga begrepp som genus, etnicitet och klass berörs samt genusperspektiv i skolan. I självvärderingen betonas att lärosätet har ett bredare perspektiv på jämställdhet än bara jämställdhet mellan kvinnor och män. Bedömnarna uppfattar således att lärosätet behöver förtydliga jämställdhetsaspekter med avseende på kön i utbildningen.

Arbetet med uppföljning, åtgärder och sker på flera nivåer och på ett ändamålsenligt sätt enligt bedömggruppen. Kurs- och programutvärderingar sker löpande och resultaten tas omhand och kommuniceras till de som berörs. Åtgärder som gjorts för att motverka andelen avhopp är att redan från början förtydliga att utbildningen förutsätter heltidsstudier. Detta anser bedömggruppen är en viktig åtgärd för att ge studenterna tillräcklig information om vad högre studier ställer för krav. Under hösten 2018 pågår en uppföljning och genomlysning av programmets avhopp med hjälp från utbildnings- och forskningskansliet vid lärosätet, vilket bedömggruppen ser som ett prioriterat arbete.

Studenterna ges goda möjligheter att aktivt medverka i utbildningen. I kurserna finns "kurslag", vilket innebär att studentrepresentanter träffar den kursansvariga läraren i mitten av kursen. Undervisande lärare finns även tillgängliga i samband med undervisningen via nätet. Bedömggruppen ser detta som särskilt angeläget eftersom distansutbildning ställer särskilda krav på tillgänglighet och synlighet av undervisande lärare. Bedömggruppen anser även att det studentinflytande som finns i programmets kurser även bör finnas på programnivå, vilket nu är under utveckling. Ett viktigt utvecklingsområde är därför att lärosätet noga följer upp om studentrepresentationen i de olika organen stärkts och säkerställs med de förändringar som nu genomförs.

Lärosätet ger många goda exempel på hur arbetsliv och samverkan kommer in i utbildningen och bedömggruppen finner de många samarbeten som lärosätet har byggt upp som såväl relevanta som kvalitetshöjande för utbildningen. VFU: n anses även viktig för att göra utbildningen användbar och

förbereda studenterna inför ett kommande yrkesliv och det finns en nära samverkan med skolhuvudmännen i Dalaregionen som ytterligare bidrar till detta.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Bedömargruppen anser utifrån tillgängligt underlag att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga kompetens inte är adekvat och inte tillräcklig i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort sikt. I dagsläget uppfattar bedömargruppen att antalet disputerad personal är i minsta laget. Likaså råder obalans mellan språkvetare och litteraturvetare och mellan språkdidaktiker och litteraturredaktiker. Kompetensen inom litteraturredaktik är svag, anser bedömargruppen. Enligt självvärderingen och intervjuerna är lärosätet dock medveten om personalsituationen, och man bedriver ett systematiskt arbete med att rekrytera lärare, främst språkdidaktiker, liksom att stärka och behålla lärarkompetens genom att satsa på bland annat kompetensutveckling och forum för kollegialt arbete. Bedömargruppen antar därför att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga kompetens kommer att vara adekvat framöver.

Den professionsrelaterade kompetensen är adekvat och står i proportion till utbildningen på både kort och lång sikt, enligt bedömargruppen. I dag finns en liten och stabil grupp lärare där majoriteten har lärarexamen och undervisningserfarenhet från ungdomsskolan. Lärosätet menar att den professionsinriktade kompetensen bland lärarna stärks kontinuerligt genom nyrekryteringar och skolverksuppdrag. Under intervjuerna framkom att lärosätet erbjuder VFU-handledarna utbildning. Det innebär dock inte att VFU-handledarna har handledarutbildning, vilket bedömargruppen anser är en svaghet.

Ungefär hälften av lärarna har högskolepedagogisk utbildning. Ambitionen är att all undervisande personal ska genomgå högskolepedagogisk utbildning om 15 högskolepoäng, vilket ingår både i svenskämnets treåriga strategi och i verksamhetsplanen. Bedömargruppen vill lyfta fram detta som ett gott exempel på medvetenhet om vikten av lärarnas högskolepedagogiska kompetens.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Med stöd i det samlade underlaget anser bedömargruppen att lärosätet har en tillfredställande vetenskaplig miljö för utbildningen och att verksamheten bedrivs så att det finns ett samband mellan forskning och utbildning. Enligt självvärderingen är lärarna forskningsaktiva och kan därmed ge studenterna fördjupad insikt inom vissa områden. Lärarna deltar i den forskningsmiljö som byggts upp vid lärosätet i form av mötesplatser, exempelvis i mötesplatsen för läs- och skrivdidaktik, liksom i nationella ämnesdidaktiska nätverk, konferenser och olika samarbetsprojekt. Enligt lärartabellen har

dock lärarna olika mycket tid avsatt för forskning. Bedömargruppen rekommenderar därför att all undervisande personal får möjligheter att delta aktivt i forskningsmiljön.

Den professionsinriktade miljön vid lärosätet är en styrka, enligt bedömargruppen. Man nyttjar lärarnas lärarexamen och undervisningserfarenhet från ungdomsskolan. Ämneslärarna undervisar även i VFU-kurser, vilket gör att ämnesperspektivet även beaktas i VFU-kurser liksom att professionsinriktningen blir tydlig i utbildningen. Tack vare detta finns också förutsättningar för ett kontinuerligt erfarenhetsutbyte mellan utbildningens ämneslärare och verksamma lärare i ungdomsskolan.

Som goda exempel vill bedömargruppen framhålla ett pågående didaktiskt utvecklingsprojekt om vetenskapligt skrivande, och ett större, långsiktigt visionsarbete om svenskämnets framtid och relationen mellan forskning och utbildning, mellan ämnesteorier och ämnesdidaktik och mellan studenternas förutsättningar, utbildningens krav och samhällets behov.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Bedömargruppen anser utifrån självvärderingen och intervjuerna att utbildningen gör det möjligt för studenterna att få de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Kurser och examinationer visar att det finns både bredd och djup i ämnesstudier samt en god balans mellan språkvetenskapliga och litteraturvetenskapliga kurser och perspektiv. Exempelvis studeras flera olika litterära och diskursiva genrer utifrån både historiska och samhällsrelaterade perspektiv. Kurserna framstår som klassiska med en modern twist, till exempel kurserna Barn- och ungdomstexter i samhällsdialog och *Från Oidipus till House of Cards – dramatik i utveckling*. Fördjupningen ges i nordiska språk, text- och samtalsanalys, romangenren och litterära analysmetoder och perspektiv, medan de väsentligt fördjupade kunskaperna ges i vetenskapligt skrivande. I självvärderingen saknas genomgående exempel på lärandemål och lärandeaktiviteter. Intervjupersonerna gav emellertid exempel på uppgifter inom fördjupningskursen om romangenren och en uppgift som går ut på att planera ett forskningsprojekt utifrån samtalsanalys.

Lärosätet beskriver flera utmaningar i självvärderingen, till exempel stofffrånsel, studieovana studenter med svaga förkunskaper och skiftande kravnivåer under utbildningen. I självvärderingen och under intervjuerna gav lärosätet också flera exempel på hur man kontinuerligt arbetar för att förbättra både utbildning och kurser, till exempel genom en pågående översyn av progressionen mellan termin 1 och 2.

Det framgår av självvärderingen att målet ska examineras och därmed säkerställas i de självständiga arbetena. De självständiga arbetena visar dock att det finns brister, och inget av arbetena anses nå målet väsentligt fördjupade kunskaper och fördjupad insikt i forsknings- och utvecklingsarbete. Forskningsförankringen är generellt svag eller mycket svag, och centrala språkvetenskapliga och

litteraturvetenskapliga begrepp saknas eller har missuppfattats. Det finns exempel på arbeten som rör allmändidaktik och kunde ha skrivits i vilket ämne som helst. Några arbeten visar även att studenten ifråga har bristande kunskaper i svenska språket. Texterna är osammanhängande, grammatiskt felaktiga och felstavade, vilket måste anses anmärkningsvärt med tanke på att studenterna i princip är färdiga svensklärare. De problem med att uppnå examensmålet som lärosätet beskriver bekräftas alltså av de självständiga arbetena. Utbildningen kan därmed inte sägas säkerställa att studenterna når examensmålet. Bedömggruppen rekommenderar lärosätet att se över sina riktlinjer och betygskriterier när det gäller de självständiga arbetena så att studenternas ämneskunskaper kan säkerställas.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Bedömggruppen anser att lärosätet möjliggör för studenterna att uppnå målet, enligt självvärderingen genom kurser inom ämnet och inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK). Lärosätet arbetar med att förstärka kopplingen mellan UVK-kurser och ämneskurser när det gäller vetenskapsteori och vetenskapliga metoder, vilket bedömggruppen anser är lovvärt. Fördjupade kunskaper om kvalitativa och kvantitativa metoder får studenterna framför allt i UVK. Inom ämneskurserna möter studenterna kurslitteratur och arbetar med vetenskapliga publikationer som lärosätet valt ut för att kunna jämföra olika teorier och metoder. Kopplat till litteratur och vetenskapliga publikationer gör studenterna uppgifter med ökande svårighetsgrad, från att analysera hur en forskningsartikel är uppbyggd till att genomföra och redovisa fältstudier och skissa på ett tänkt forskningsprojekt. Det är otydligt för bedömggruppen vilka ämnesspecifika metoder som studenterna tränas i, och lärosätet rekommenderas att utreda hur sådana metoder ytterligare skulle kunna fördjupa kunskapen om kvalitativa och kvantitativa metoder. Det skulle kunna ingå i utvecklingsarbetet som nämns ovan.

I slutet av utbildningen får studenterna i examinationsuppgift att planera och motivera ett forskningsprojekt, som en förberedelse inför det självständiga arbetet. Trots detta uppges i självvärderingen att en förhållandevis stor andel av studenterna har svårt att genomföra det självständiga arbetet. De granskade arbetena visar också på brister i måluppfyllelsen eftersom de saknar vetenskapliga resonemang om metodval, eller så är den beskrivna metoden missuppfattad alternativt inte tillämpad. Genomgående är empirin grund och analyserna enkla. Bedömggruppen anser därför att lärosätet inte säkerställer att studenterna når denna del av målet, och lärosätet rekommenderas att ytterligare utveckla undervisningen om vetenskapsteori och vetenskaplig metod. Man behöver också säkerställa att studenterna i slutet av utbildningen har sådana kunskaper och kan arbeta vetenskapligt.

Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen behandlas enligt självvärderingen främst inom VFU-kurserna. Inom ämnesstudierna görs bland annat fältstudier där studenterna observerar och reflekterar över lärares praxis. Under seminarier diskuteras löpande didaktiska dilemman utifrån ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska perspektiv. Denna del av målet anser bedömggruppen uppnås under utbildningen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Med stöd i självvärderingen och intervjuerna anser bedömaregruppen att utbildningen gör det möjligt för studenterna att uppnå delar av examensmålet. Uppgifter beskrivs där studenter får träna på att kritiskt och självständigt tillvarata och systematisera egna och andras erfarenheter och relevanta forskningsresultat, till exempel läsa vetenskapliga artiklar, analysera, reflektera, skriva paper, skissera forskningsprojekt och planera fältstudier. Lärosätet beskriver att man behöver förstärka progressionen och öka inslagen av vetenskaplig litteratur i kurserna samt i större utsträckning göra det möjligt för studenterna att bli mer självständiga och få ett mer vetenskapligt förhållningssätt. Lärosätet behöver också stödja studenterna i att få en högre grad av vetenskaplig litteracitet inför det självständiga arbetet. Ett sådant utvecklingsarbete pågår också, med fokus på att förbättra studenternas vetenskapliga läsning och skrivande.

I självvärderingen framgår att arbetet med att förbereda studenterna inför det självständiga arbetet har hög prioritet, och lärosätet uppger att kravnivån för godkänt på det självständiga arbetet är hög. Att kravnivån för godkänt är hög bekräftas under intervjuerna men inte av de självständiga arbetena som genomgående saknar kritiska resonemang och resonemang om didaktiska tillämpningar utifrån de egna studierna. Resonemangen grundas inte alltid i vetenskap, och det finns enstaka exempel på studenter med stora problem att systematisera egna och andras erfarenheter och forskningsresultat. Bedömaregruppen är positiv till att lärosätet initierat ett utvecklingsarbete för att i större utsträckning förbereda studenterna för det självständiga arbetet. Däremot noterar gruppen med viss oro att lärosätet utgår från att kravnivån är för högt ställd, när de självständiga arbetena visar det motsatta. Samtidigt är arbetena didaktiska snarare än ämnesdidaktiska, vilket medför att studenterna i arbetena inte bidrar till att utveckla yrkesverksamheten eller kunskapen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik. Lärosätet säkerställer därmed inte att studenterna når målet, enligt bedömaregruppen.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Bedömaregruppen anser utifrån det samlade underlaget att utbildningens utformning gör det möjligt för studenterna att nå målet. Lärosätet beskriver i självvärderingen innehåll, uppgifter och aktiviteter som tränar studentens färdighet och förmåga, till exempel att planera undervisning kring ett litterärt tema, en ungdomsbok, en film och en klassisk roman, och att bedöma elevtexter. Studenterna får också bland annat genomföra fältstudier och reflektera över elevers kommunikativa kompetens samt öva och pröva olika arbetsätt när det gäller muntlig framställning. Ett exempel på en examinationsuppgift i slutet av utbildningen är att studenterna ska planera undervisning i språkhistoria och i en fiktiv kontext skriftligt presentera denna för verksamma lärare. En annan examinationsuppgift sent i utbildningen går ut på att göra ett muntligt debattinlägg om en språk- och utbildningspolitisk fråga.

Både termin 1 och 2 avslutas med en renodlat ämnesdidaktisk kurs där studenternas språkdidaktiska respektive litteraturredidaktiska kunskaper examineras. Syftet är att bygga en ämnesdidaktisk grund inför första VFU:n. Ett utvecklingsarbete pågår med att förtydliga progressionen mellan dessa terminer, när det gäller ämnesdidaktisk förmåga. Bedömggruppen vill lyfta fram den medvetna strävan mot att utbildningen ska bygga upp ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska kunskaper parallellt. Gruppen noterar även att utbildningen innehåller explicit modellering av olika undervisningssätt, och ser det som ett gott exempel. Ämneskunniga lärare examinerar VFU-kurserna vilket skapar förutsättningar för att säkerställa studenternas svenskämnesdidaktiska förmåga. Bedömggruppen anser dock att utbildningen inte säkerställer studenternas förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik. Examinatorerna bedömer inte vid något tillfälle själva hur studenterna fungerar i undervisningssituationer utan förlitar sig helt på VFU-handledarnas omdöme. Bedömggruppen rekommenderar att lärosätet utvecklar tekniska lösningar och examinationsformer som gör att examinatorerna själva kan bilda sig en uppfattning om studenternas ämnesdidaktiska förmåga i en verklig kontext.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Bedömggruppen anser utifrån det samlade underlaget att det finns goda förutsättningar för att studenterna ska uppfylla målet. Under utbildningen får studenterna många tillfällen att planera, genomföra, utvärdera och utveckla svenskundervisning. Det sker exempelvis under campusförlagda dagar som ger möjlighet till varierande övningar och olika examinationsformer samt genom att de får använda klassrum för att konkretisera planeringar. I en delkurs får studenterna i uppgift att planera en fortbildningsdag för verksamma gymnasielärare i svenska som sedan i viss utsträckning också genomförs under en VFU-kurs. I en annan delkurs får studenterna utveckla och utvärdera en examinerande uppgift utifrån svenskämnets innehåll.

Det är främst under VFU-kurser som studenterna får möjlighet att öva. Enligt självvärderingen får studenterna uppgifter som syftar till att genomföra svenskundervisning för olika typer av elever, för att öva studenternas förmåga att stimulera varje elevs lärande och utveckling. Det är också VFU-kurserna som ska säkerställa studenternas förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla svenskundervisning. Bedömggruppen anser dock att utbildningen inte säkerställer att målet uppfylls eftersom examinatorerna för VFU inte själva bedömer hur studenterna fungerar i undervisningssituationer. Det gör i stället VFU-handledare. Bedömggruppen rekommenderar lärosätet att hitta former för att säkerställa studenternas förmåga att tillämpa ämnesdidaktik och att utveckla och anpassa svenskundervisning till elevers olika förutsättningar och behov.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Bedömggruppen anser att jämställdhetsperspektivet beaktas i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Jämställdhet beaktas till exempel i valet av kurslitteratur, i undervisningen och i ämnesdidaktiska diskussioner. I självvärderingen ger lärosätet exempel på olika slags kursinnehåll

och uppgifter som fokuserar på jämställdhet i svenskundervisning. Detta visar på medvetenhet och höga ambitioner när det gäller jämställdhetsintegrering i utbildningen. Bedömargruppen noterar dock att lärosätet inte nått hela vägen fram, eftersom det inte framgår om jämställdhetsperspektivet beaktas under VFU:n, och i så fall hur. Det är viktigt att studenterna kan beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den egna pedagogiska verksamheten. Om det inte innefattas av VFU:n anser bedömargruppen att det är en svaghet. Som ett utvecklingsområde anges i självvärderingen att man behöver utveckla ett mer systematiskt sätt att följa upp jämställdhetsperspektivet i utbildningen. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att i ett sådant arbete se till att jämställdhet ingår i kursplanernas lärandemål, särskilt i VFU:n, om det inte redan är så.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Bedömargruppen anser att lärosätet uppfyller kraven på systematisk uppföljning och vidtar de åtgärder som krävs. Studenter och berörd personal får också återkoppling. I självvärderingen beskriver lärosätet kvalitetsarbetet på kursnivå och hur man har förbättrat det under de senaste två åren. Examinatorn har exempelvis fått en mer aktiv roll vid planeringen av kurser och kan därigenom säkerställa att studenterna får förutsättningar för att nå lärandemålen. Flera ämneskurser har också infört så kallade kurslag, efter ungefär halva kurstiden, där studentrepresentanter eller hela studentgruppen kan diskutera den pågående kursen och framföra förbättringsförslag. Exempelvis har tiden för olika moment i en språkhistorisk kurs förändrats efter studentsynpunkter.

Lärosätet håller även på att utveckla kursspecifika utvärderingsverktyg genom att bland annat ändra standardiserade frågor till mer kursspecifika och utvecklingsinriktade frågor samt vill använda olika kanaler för att samla in studentsynpunkter. Bedömargruppen vill lyfta fram lärosätets arbete med att utveckla formerna för uppföljning och återkoppling som ett gott exempel.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Utifrån det samlade underlaget uppfattar bedömargruppen att lärosätet arbetar aktivt för att studenter ska genomföra sin utbildning inom planerad tid. Man ger flera exempel på stödinsatser, bland annat korta föreläsningar och instuderingsfrågor. Man har även återkommande dialoger med studenterna för att de ska bli medvetna om lärandemål och kravnivåer. Bedömargruppen har dock svårt att få en samlad bild av vilka insatser som finns och vilken samlad strategi lärosätet har för detta arbete, liksom en uppfattning om genomströmningen.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Bedömningen är att lärosätet möjliggör för studenter att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Områdesnämnden för utbildningsvetenskap har två studentrepresentanter vilka alltid är lärarstuderande. Denna områdesnämnd beslutar om reviderade

utbildningsplaner och gör regelbundna kvalitetsgranskningar. I självvärderingen framhålls de öppna och informella informationskanaler som finns mellan studenter och lärare, och att lärare finns tillgängliga via lärplattform, e-post, telefon och personliga besök. Lärosätet hoppas också att ett nytt kursvärderingssystem ska få fler studenter att utnyttja sina möjligheter att påverka.

Under intervjuerna bekräftades att studenterna har olika möjligheter, formella och informella, att påverka sina studier. Bedömargruppen anser därmed att studenterna har inflytande över utbildningen.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Bedömargruppen anser att utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap för att arbeta i en skola och i ett samhälle i förändring. Studenterna har bland annat möjlighet att utveckla förmågan att söka vidare kunskap genom inblickar i pågående forsknings- och utvecklingsarbeten samt delta i olika nätverk för verksamma lärare och alumner, för att på så sätt utvecklas som lärare.

Det finns en väl utvecklad samverkan med VFU-skolor och Skolverket, och lärosätet har som mål att skapa större utrymme för uppdragsutbildningar för att öka samverkan och kontakten med det omgivande samhället. Lärare deltar i olika populärvetenskapliga sammanhang med föreläsningar och artiklar. Genom återkommande alumnenkäter skaffar sig lärosätet en bild av hur väl utbildningen förbereder sina studenter för yrkesverksamheten.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Antalet disputerad personal är i minsta laget med tanke på utbildningens volym. Likaså råder obalans mellan språkvetare och litteraturvetare respektive mellan språkdidaktiker och litteraturredaktiker, vilket medför att personalsituationen på kort sikt inte är tillfredsställande enligt bedömargruppen. Lärosätet visar dock att man är medvetna om personalsituationen och arbetar systematiskt med att rekrytera lärare och att stärka och behålla lärarkompetens. Bedömargruppen ser det som en styrka att en stor andel av lärarna har lärarexamen och egen erfarenhet av undervisning i ungdomsskolan. Genom nyrekryteringar och skolverksuppdrag stärks också den professionsinriktade kompetensen kontinuerligt.

Det finns en tillfredsställande vetenskaplig och professionsinriktad miljö. Lärarna är forskningsaktiva och deltar i den forskningsmiljö som byggts upp vid lärosätet i form av "mötesplatser", liksom i nationella ämnesdidaktiska nätverk, konferenser och olika samarbetsprojekt.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls delvis. Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande att studenterna får både breda och djupa ämneskunskaper. De granskade självständiga arbetena visar dock att lärosätet inte säkerställer genom examination att studenterna når sådana kunskaper och färdigheter i slutet av sin utbildning.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls delvis. Fördjupade kunskaper om kvalitativa och kvantitativa metoder ges framför allt i UVK, men även om lärosätet väljer litteratur med hänsyn till metoder i ämne- och ämnesdidaktiska kurser är det otydligt för bedömargruppen vilka ämnesspecifika metoder som studenterna tränas i. De självständiga arbetena visar också på brister i måluppfyllelsen eftersom de saknar vetenskapliga resonemang om metodval, eller så har studenten missuppfattat den beskrivna metoden alternativt inte tillämpat den. Genomgående är empirin grund och analyserna enkla. Bedömargruppen anser därför att lärosätet inte säkerställer att studenterna når denna del av målet. Däremot uppnår lärosätet den del av målet som rör relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls delvis. Ämneskurserna vid lärosätet ger studenterna flera möjligheter att utveckla förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera, men bedömargruppen menar att progressionen behöver bli tydligare. Det framgår inte hur lärosätet säkerställer att studenterna har utvecklat en sådan förmåga.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls delvis. Utbildningens utformning och genomförande gör det möjligt för studenterna att få både breda och djupa ämnesdidaktiska kunskaper. Däremot anser bedömargruppen att utbildningen inte säkerställer studenternas färdighet och förmåga eftersom examinatorerna för VFU inte själva bedömer hur studenterna fungerar i undervisningssituationer.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls delvis. Ämneskursernas utformning och upplägg ger möjlighet för studenterna att utveckla förmågan att planera och utveckla svenskundervisning och anpassa svenskundervisningen till olika elevers behov. Lärosätet säkerställer dock inte att studenterna når målet genom olika typer av examinationer, framför allt eftersom examinatorerna för VFU inte gör någon egen bedömning av studenterna i undervisningssituationer.

Jämställdhetsperspektivet beaktas i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Bedömargruppen noterar dock att lärosätet inte når hela vägen fram, eftersom det inte framgår om jämställdhetsperspektivet beaktas under de verksamhetsförlagda kurserna. Det är viktigt för att studenterna ska kunna beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den egna pedagogiska verksamheten.

Lärosätet bedriver ett stort och systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete, både för utbildningen i sin helhet och på kursnivå. Studenterna bedöms ha goda möjligheter att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Studenterna har olika möjligheter, både formella och informella, att påverka sina studier. Bedömargruppen anser därmed att studenterna har inflytande över utbildningen.

Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap för att arbeta i en skola och i ett samhälle i förändring. Det finns en väl utvecklad samverkan med arbetslivet och med Skolverket, och ett kontinuerligt erfarenhetsutbyte mellan utbildningens lärare och verksamma lärare i ungdomsskolan.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: **Högskolan Dalarna**

Yrkesexamen: **Ämneslärarexamen**

Bilaga: **UVK**

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 17 januari 2020 till utvitsy@uka.se med kopia till maria.nyman@uka.se. Ange **411-00377-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
5	2	4–7	<p>I utlåtandet står att studenterna ”i många fall ordnar sina VFU-platser på egen hand. Det är viktigt att skapa och fortsätta följa väl utarbetade rutiner för att stödja och hjälpa studenterna i sökandet av lämpliga VFU-platser”.</p> <p>Detta stämmer inte då Högskolan Dalarna redan har väl utarbetade rutiner för hur VFU-placeringen går till inom ämneslärarprogrammet. Som förklarades under intervjun har studenterna möjlighet att önska en kommun inom vilken de vill genomföra sin VFU. Men det är alltid högskolans VFU-samordnare som kontaktar den önskade kommunens eller den fristående skolans VFU-samordnare inom det stora kontaktnät som byggts upp för att hitta lämplig placering som uppfyller våra kvalitetskrav. För studenter placerade utanför vår egen region skrivs alltid enskilda avtal mellan högskolan och skolan.</p>
5	5	4–6	Som beskrivs ovan är det inte studenten utan högskolans VFU-ansvarig som ordnar VFU-placering inom utbildningen.

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

--	--	--	--

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningsvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Högskolan Dalarna

Yrkesexamen: Ämneslärasexamen med inriktning på arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska

Bilaga: Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 17 januari 2020 till utvitsy@uka.se med kopia till maria.nyman@uka.se. Ange **411-00377-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	3	2	Den högskolepedagogiska utbildningen omfattar 15 hp (två kurser om 7,5 hp), inte 30 hp.

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	1	6	Kursen som här benämns <i>Texter i samhällsdialog</i> heter <i>Barn- och ungdomstexter i samhällsdialog</i> .

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

--	--	--	--

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig